

T.C.
DANIŞTAY
İDARİ DAVA DAİRELERİ KURULU

Esas No : 2020/1033

Karar No : 2020/3395

TEMYİZ EDEN (DAVACI) : İstanbul Barosu

VEKİLİ : Av. Atilla Özen

KARŞI TARAF (DAVALI) : Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü

VEKİLLERİ : Av. , Av.

İSTEMİN KONUSU : Danıştay Onuncu Dairesinin 26/12/2019 tarih ve E:2015/5152, K:2019/11106 sayılı kararının temyizen incelenerek bozulması istenilmektedir.

YARGILAMA SÜRECİ :

Dava konusu istem: Sivil Havacılık Genel Müdürlüğünün 19/11/2015 tarihli Twitter üzerinden yayımlandığı, uçak altı bagajların güvenlik sebebi ile güvenlik birimlerince açılıp incelenebileceği, bu nedenle bagajların kilitlenmemesi, kilitli bagajların güvenlik birimlerince kilitlerinin kırılarak açılacağı ve içine not konulacağına dair duyurusunun iptali istenilmiştir.

Daire kararının özeti: Danıştay Onuncu Dairesinin 26/12/2019 tarih ve E:2015/5152, K:2019/11106 sayılı kararıyla;

Dava konusu uyuşmazlıkta davacının kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşu olduğu; kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının genel nitelikteki düzenleyici işlemlere karşı, kural olarak, kuruluş yasalarında gösterilen amaçları doğrultusunda dava açma ehliyeti bulunduğu; nitekim, konuyla ilgili yasal düzenlemelerde de, bu kuruluşların amaçları dışında faaliyette bulunamayacaklarının açık bir biçimde yer aldığı,

Diğer taraftan, 1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun 4667 sayılı Kanun ile değişik 76. maddesinde, Baroların, avukatlık mesleğini geliştirmek, meslek mensuplarının birbirleri ve iş sahipleri ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni sağlamak; meslek düzenini, ahlakını, saygınlığını, hukukun üstünlüğünü, insan haklarını savunmak ve korumak, avukatların ortak ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla tüm çalışmalarını yürüten, tüzel kişiliği bulunan, çalışmalarını demokratik ilkelere göre sürdüren kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşu olarak tanımlandığı; yine aynı Kanun'un Baro Yönetim Kurulunun görevlerinin sayıldığı 95. maddesinin 21. bendinde de, yönetim kurulunun, hukukun üstünlüğünü ve insan haklarını savunmak, korumak ve bu kavramlara işlerlik kazandırmakla görevli olduğunun belirtildiği,

Dava konusu işlemin avukatlık mesleği ile ilgili herhangi bir düzenleme getirmediği; 1136 sayılı Kanun'un 76 ve 95. maddelerinde barolara verilen "hukukun üstünlüğünü ve insan haklarını savunmak, korumak ve bu kavramlara işlerlik kazandırmak" görevinin ise barolara avukatlık mesleği ile ilgili meşru, güncel ve kişisel olmayan konularda tek başına dava açma imkanı vermediği dikkate alındığında, davanın ehliyet yönünden reddi gerektiği gerekçesiyle davanın ehliyet yönünden reddine karar verilmiştir.

T.C.
DANIŞTAY
İDARİ DAVA DAİRELERİ KURULU

Esas No : 2020/1033

Karar No : 2020/3395

TEMYİZ EDENİN İDDİALARI _____ : Davacı tarafından, ehliyet hususunun davanın başında sorgulandığı ve 1136 sayılı Kanun'a göre baroların, mesleki bir örgüt olmanın ötesinde hukukun üstünlüğünü, insan haklarını savunmak ve korumakla görevli olduğu; temyize konu kararın yargı içtihatlarına; usul ve hukuka aykırı olduğu ileri sürülmektedir.

KARŞI TARAFIN SAVUNMASI _____ : Davalı idare tarafından, Danıştay Onuncu Dairesince verilen kararın usul ve hukuka uygun bulunduğu ve temyiz dilekçesinde öne sürülen nedenlerin, kararın bozulmasını gerektirecek nitelikte olmadığı belirtilerek temyiz isteminin reddi gerektiği savunulmaktadır.

DANIŞTAY TETKİK HÂKİMİ DÜŞÜNCESİ _____ : Temyiz isteminin kabulü ile Daire kararının bozulması gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunca, Tetkik Hâkiminin açıklamaları dinlendikten ve dosyadaki belgeler incelendikten sonra gereği görüldü:

İNCELEME VE GEREKÇE:

MADDİ OLAY : Sivil Havacılık Genel Müdürlüğünün 19/11/2015 tarihli Twitter üzerinden yayımlandığı, uçakaltı kilitli bagajların gerektiğinde güvenlik birimlerince kilitlerinin kırılarak açılmak zorunda kalındığı ve içine not konulduğu, uçakaltı bagajları güvenlik sebebiyle güvenlik birimlerince incelenebileceğinden, bagajların kilitlememesi gerektiğinin duyurulmasına ilişkin işlemin iptali istemiyle temyizden incelenen dava açılmıştır.

İLGİLİ MEVZUAT :

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesinde; iptal davalarının, idari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılacakları hükme bağlanmıştır.

1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun 76. maddesinde; Baroların, avukatlık mesleğini geliştirmek, meslek mensuplarının birbirleri ve iş sahipleri ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni sağlamak, meslek düzenini, ahlâkını, saygınlığını, hukukun üstünlüğünü, insan haklarını savunmak ve korumak, avukatların ortak ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla tüm çalışmalarını yürüten, tüzel kişiliği bulunan, çalışmalarını demokratik ilkelere göre sürdüren kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşları olduğu belirtilmiştir.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME:

2577 sayılı Kanunun 2. maddesinde yer alan ve iptal davasının subjektif ehliyet koşulu olan "menfaat ihlali", içtihatlarda, dava konusu işlemlerle davacı arasında kurulan

T.C.
DANIŞTAY
İDARİ DAVA DAİRELERİ KURULU

Esas No : 2020/1033

Karar No : 2020/3395

kişisel, meşru ve güncel bir menfaat ilişkisi olarak tanımlanmaktadır. Menfaatin kişisel olması, idari işlemin mutlaka davacı hakkında tesis edilmiş olması sonucunu doğurmamaktadır. Sözü edilen menfaat ilişkisinin varlığı ve sınırları davacının gerçek kişi, tüzel kişi, belde sakini olması gibi hususlar dikkate alınmak suretiyle ve her olayda yargı yerince uyuşmazlığın niteliği de göz önünde tutularak belirlenmektedir.

Dava konusu uyuşmazlıkta davacı kamu kurumu niteliğinde bir meslek kuruluşudur.

Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının genel nitelikteki düzenleyici işlemlere karşı, kural olarak kuruluş yasalarında gösterilen amaçları doğrultusunda dava açma ehliyeti bulunmaktadır. Nitekim, konuyla ilgili yasal düzenlemelerde de, bu kuruluşların amaçları dışında faaliyette bulunamayacakları açık bir biçimde yer almıştır.

Diğer taraftan, 1136 sayılı Kanun'un 76. ve 95/21. maddelerinde yapılan ve yukarıda açıklanan yasal değişiklikten sonra baroların; mesleki bir örgüt olmanın ötesinde hukukun üstünlüğünü, insan haklarını savunmak ve korumak gibi bir işlev yüklenmesi nedeniyle diğer meslek örgütlerinden farklı bir konuma sahip olduğu açıktır.

Danıştay kararları ışığında konuya bakıldığında; Avukatlık Kanunu'nda yapılan değişiklikten sonra açılan davalarda dava açma ehliyetinin bulunup bulunmadığı saptanırken, iptal davasının genel amacının yanı sıra dava konusu idari işlemin, hukukun üstünlüğünü, hukuk devleti ilkesini, genel kamu yararı, Anayasa ile koruma altına alınan eşitlik, kişinin dokunulmazlığı, özel hayatın gizliliği, kanunsuz suç ve ceza olamayacağı gibi temel insan haklarını ihlal edip etmediğine ve yargı kararlarının uygulanmaması veya geçersiz kılınması gibi hukuk devleti ilkesini zedeleyen bir durumun olayda söz konusu olup olmadığına bakılarak menfaat ilgisinin olaya özgü, ancak daha geniş yorumlandığı görülmektedir.

Nitekim, Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunun, baronun açtığı başka bir davada 07/04/2005 tarih ve E:2003/417, K:2005/234 sayılı kararıyla; hukukun üstünlüğünü ve insan haklarını savunmakla görevli bulunan Baronun, dava konusu Yönetmelik hükümleri ile Anayasa'nın eşitlik ilkesinin, kişinin dokunulmazlığı ilkesinin, özel hayatın gizliliği ilkesinin, kanunsuz suç ve ceza olamayacağı ilkesinin, temel hak ve özgürlüklerin ancak Kanunla sınırlanabileceği ilkesinin ihlal edildiğini, öğrenim özgürlüğünün engellendiğini öne sürerek bakılan davayı açtığı göz önünde bulundurulduğunda, iptalini istediği Yönetmelik hükümleri ile menfaat ilgisinin bulunduğu açık olduğu gerekçesiyle davacının dava açma ehliyetinin bulunduğu kabul edilmiştir. Dava açma ehliyeti, davanın esasının incelenebilmesinin ön koşuludur. Bu aşamada davacı iddialarının hukuken doğru olup olmadığı yönünde bir değerlendirme yapılamaz. Davada menfaat ihlalinin olup olmadığının saptanabilmesi için öncelikle davacının, henüz esasının değerlendirilemeyeceği iddialarına bakılması gerekmektedir.

Dava konusu düzenleme ile, davalı idarenin mevzuat düzenlemesi yoluna gitmek yerine bir sosyal paylaşım sitesi olan Twitter üzerinden duyuru yaparak; uçak altı kilitli

T.C.
DANIŞTAY
İDARİ DAVA DAİRELERİ KURULU

Esas No : 2020/1033

Karar No : 2020/3395

bagajların gerektiğinde güvenlik birimlerince kilitleri kırılarak açılmak zorunda kalıldığı ve içine not konulduğu; uçak altı bagajlar güvenlik sebebi ile güvenlik birimlerince açılıp incelenebileceğinden yolcuların bagajlarını kilitlememeleri gerektiği belirtilmiştir.

Davacı tarafından, dava konusu düzenlemelerin, başta Anayasa olmak üzere ulusal ve uluslararası kişi hak ve hürriyetlerini esas alan temel düzenlemelere aykırı olduğu, söz konusu duyurunun Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 8. maddesinde ve Anayasa'nın 20. maddesinde düzenlenen özel yaşamın gizliliğini ihlal ettiği, ancak yasa ile temel hak ve hürriyetlerin sınırlandırılabilmesi, yapılan sınırlamanın orantılı ve ölçülü olduğundan da söz edilemeyeceği savıyla açılan davanın, bu özelliği itibarıyla genel kamu yararı ile ilgili bulunduğu açıktır.

Bu nedenle, hukukun üstünlüğünü koruma görevi ve yükümlülüğü bulunan davacı Baro Başkanlığının, dava konusu düzenlemenin değinilen niteliği gereği dava açma ehliyeti bulunmakta olup, işin esasının incelenmesi suretiyle bir karar verilmesi gerektiği sonucuna varıldığından, davanın ehliyet yönünden reddine ilişkin Daire kararında hukuki isabet görülmemiştir.

KARAR SONUCU:

Açıklanan nedenlerle;

1. Davacının temyiz isteminin kabulüne;

2. Davanın yukarıda özetlenen gerekçeyle ehliyet yönünden reddine ilişkin Danıştay Onuncu Dairesinin temyize konu 26/12/2019 tarih ve E:2015/5152, K:2019/11106 sayılı kararının **BOZULMASINA**,

3.Yeniden bir karar verilmek üzere dosyanın Danıştay Onuncu Dairesine gönderilmesine,

4. Kesin olarak, 23/12/2020 tarihinde esasta ve gerekçede oyçokluğu ile karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye	Üye
(X)		(X)		
Üye	Üye	Üye	Üye	Üye
				(X)
	Üye	Üye	Üye	
	(X)	(XX)	(XX)	

T.C.
DANIŞTAY
İDARİ DAVA DAİRELERİ KURULU
Esas No : 2020/1033
Karar No : 2020/3395

KARŞI OY

X- Temyiz edilen kararla ilgili dosyanın incelenmesinden; Danıştay Onuncu Dairesince verilen kararın usul ve hukuka uygun olduğu, dilekçede ileri sürülen temyiz nedenlerinin kararın bozulmasını gerektirecek nitelikte olmadığı anlaşıldığından, temyiz isteminin reddi ile temyize konu kararın onanması gerektiği oyuyla, karara katılmıyoruz.

Başkan
Hasan
GÜZELER

Üye
Bilal
ÇALIŞKAN

Üye
Ali
ÜRKER

Üye
Selbi
KOCA

T.C.
DANIŞTAY
İDARİ DAVA DAİRELERİ KURULU
Esas No : 2020/1033
Karar No : 2020/3395

GEREKÇEDE KARŞI OY

XX- 1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun 76. maddesinde; "Barolar; avukatlık mesleğini geliştirmek, meslek mensuplarının birbirleri ve iş sahipleri ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni sağlamak; meslek düzenini, ahlakını, saygınlığını, hukukun üstünlüğünü, insan haklarını savunmak ve korumak, avukatların ortak ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla tüm çalışmalarını yürüten, tüzel kişiliği bulunan, çalışmalarını demokratik ilkelere göre sürdüren kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşlarıdır." hükmüne yer verilmiştir.

Anılan düzenlemeye göre; kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşu olan baroların, üyelerinin ortak çıkarlarının ve meslek düzeninin korunması gerekliliğinin ortaya çıkması durumunda, üyelerinin menfaatleri için idari yargıda dava açabileceği açıktır.

Bu itibarla, davacı Baro Başkanlığına kayıtlı olan avukatların, havayolu ulaşımı kullandığı takdirde dava konusu duyuruda belirtilen şekilde bir uygulamayla muhatap olabileceği ihtimali karşısında davacı Baro Başkanlığının dava açma ehliyetine sahip olduğunun kabulü gerekmektedir.

Açıklanan nedenlerle, temyize konu Danıştay Onuncu Dairesinin 26/12/2019 tarih ve E:2015/5152, K:2019/11106 sayılı kararının yukarıda belirtilen gerekçe doğrultusunda bozulması gerektiği oyuyla, karara gerekçe yönünden katılmıyoruz.

Üye

Üye

